

disciplinsko sodišče.

Disciplinsko sodišče, ki je izvedelo v preiskavi ali med razpravo za kako kaznjivo dejanje obtoženčev, naznani to kazenski sodnji.

Ta točka uvaja dolžnost medsebojnega obveščanja med kazensko sodnijo in disciplinarnim sodiščem.

§ 183. Redna sodišča, ki uvedejo kazensko postopanje ali kaznujejo kaknega učitelja, poročajo to šolskemu voditelju, ki mora napraviti poročilo na okrajni šolski svet in disciplinsko sodišče.

§ 184. Disciplinsko sodišče, ki je sklenilo disciplinarno preiskavo, obvesti oblastnega starejšino — velikega župana Mariborske oblasti —, da postavi preiskovalca. Po našem starem disciplinarnem redu je vodil preiskavo okrajni glavar, predsednik okrajnega šolskega sveta, ki je navadno prepustil to delo okrajnemu šolskemu nadzorniku.

§ 185. Obdolženec in njegov branitelj imata pravico vpogleda v vse akte.

§ 187. Odlok, ki odreja razpravo, mora vsebovati pregrešna dejanja in razloge. To si mislim tako:

Dne se bo vršila pred disciplinarnim sodiščem razprava zoper Vas, ker ste se pregrešili proti § 118. in 119. šolskega in učnega reda (označba dejanja), ker ste dne storili to in to (razlogi).

Sodili Vas bodo; sledijo imena sodnikov.

Osem dni po vročitvi tega odloka ima obdolženec pravico, da navede svoje dokaze in zahteve glede razprave same, n. pr.: Protestiram, da bi me sodil g. N. N., ki je moj brat, ali zahtevam, da je razprava tajna, prosim, da se razprava vrši po vrstni g. I. I., ki bo dokazal mojo nedolžnost, prosim, da se pokličejo k razpravi sledeče priče: itd.

§ 188. Po preteku 8 dni se določi dan razprave. Obdolženec ni primoran priti k razpravi. Branitelj mora biti navzoč. Sodba se izreče v vsakem slučaju.

§ 190. Pri razpravi sami imam pravico dati izjave, staviti predloge, n. pr. da se naj zaslži k tej točki obtožnice g. I. I. in zastavljam to predsedniku pričam vprašanja, n. pr. gospod predsednik, vprašajte pričo I. I., kako daleč je bila oddaljena, ko je to slišala, kar trdi itd., ali pa g. nasprotnik, sedaj priča g. I. I., je pisal v ovadbi pred 6 meseci, da je bilo to opoldne, sedaj pa trdi, da je bilo zvečer, kako se ujemajo njegove trditve, opozorite ga na nedostojnost laganja in posledice krivega pričevanja.

Po izvršenem dokazovanju dobi besedo tožitelj, za njim branitelj in končno besedo ima obtoženec, torej slično kazenskim razpravam.

§ 194. Stroške razprave trpi obsojeni obdolženec. Če je oproščen plača stroške država. Ako se mu dokaže, da je zakrivil od petih obdolženih dejanj dva, plača dve petini stroškov, ostale tri petine pa trpi država. Tako razlagam to, ker se pravi v tej točki med drugim: »V kolikor se obtoženec oprosti . . .«

§ 196. Pravico ugovora (rekurza) na disciplinsko sodišče II. stopnje ima obsojenec in tožitelj; prvi najbrž radi krivično ali previsoko odmerjene kazni, drugi pa

radi prenizko odmerjene kazni. Pritožba ima odločilno moč.

V slučaju, da odkloni disciplinarno sodišče predložitev rekurza drugi inštanči, je dopustna pritožba na višje sodišče, ki je pri nas v Ljubljani.

§ 197. Disciplinarno sodišče 2. stopnje obnovi razpravo, če uvidi, da so izpolnjene formalnosti za vložitev pritožbe.

Postopanje druge stopnje je analogno prvotni razpravi.

§ 200. Disciplinsko kaznjivi pregreški, ki niso kaznivi po občem kazenskem zakoniku, zastarijo v petih letih; hudodelstva pa, ki zastarijo po kazenskem zakoniku v preteku gotovega časa, ne zastarijo disciplinsko nikdar.

§ 203. Učitelj, ki že prestopi disciplinsko kazni, a dobi pozneje dokaze za svojo delno ali popolno nedolžnost, sme zahtevati obnovitev disciplinarnega postopanja.

§ 205. Dovoljena obnova disciplinarnega postopanja ustavi izvršitev naložene, še ne izvršene disciplinarne kazni: n. pr. 20% mesečni odtegljaji se zopet izplačujejo.

§ 207. Če se dokaže pri obnovi delna ali popolna nedolžnost obsojenčeva, se mu povrne sorazmerno storjena materialna škoda.

§ 208. n 209. določuje, kdaj se lahko odstrani (suspendira) uslužbenec od službe. Prva točka pravi kdaj se lahko odstrani, druga pa, kdaj se mora odstraniti.

Učitelja, ki bi se uprli voditelju, lahko suspendira poslednji. Pozor podrejeni!

Vsako predhodno odstranitev iz službe mora potrditi disciplinsko sodišče v treh dneh.

§ 210. Suspendiranemu lahko ustavi disciplinsko sodišče polovico osnovne in položajne plače. V slučaju, da se izkaže nedolžnost, se mu odtegljaji vrnejo.

§ 214. Vsa priobčila v disciplinskem postopanju, kakor: sklep, da se uvede disciplinarno postopanje, odlok o odrejeni razpravi, povabilo k razpravi, se morajo vročiti naravnost obtožencu, torej ne več po šolskih vodstvih.

§ 223. Vsa pred razglašenjem tega zakona — pred 1. septembrom 1923 učinjena disciplinarno kaznjiva dejanja se kaznujejo po starih predpisih, če niso kazni novih predpisov milejše; razsopa pa jih že upravno sodišče po novem postopanju.

§ 252. Razveljavlja naše dosedanje disciplinarne predpise.

Po temeljiti študiji disciplinarnih predpisov pridemo do zaključka, da ima ta zakon mnogo trdih in drakoničnih odredb, celo takih, ki naravnost uničijo državne uslužbenca, n. pr. 20% mesečni odtegljaji in z njimi vezano nenapredovanje v prihodnjo višjo plačilno stopnjo za dobo 1 do 3 let in to od plače, ki še dosedaj ni nikdar dosegla resničnih življenjskih potreb. V takih slučajih ne bo preostalo drugega, kot resignacija na državno službo in iskanje kruha v kakem svobodnem poklicu. Vprašanje je, kako bo z naraščanjem uradništva. Navadni človek odgovarja samo kazenskemu zakoniku, ki pa ni tako trd, ki je celo tako dober in mil, da dejanja, ki so kaznjiva po discipli-

namernem redu, po kazenskem zakoniku sploh niso kaznjiva.

Prevelika strogost in omejitve svobode bode imela za posledico, da se ne bode upal nihče ničesar storiti, ker človek, ki nič ne dela, ne more napraviti napak, nasprotno pa tisti, ki dela mnogo, lahko zagreši med mnogim dobrim tudi enkrat kaj slabega. Posebno pri učiteljskem poklicu, kjer pride bolj v poštev učiteljeva osebnost, kot suhi zakon, bo imel ta zakon kvarne posledice, ki se po kažejo gotovo v par letih.

Za nas bi bil ta disciplinarni zakon mogoč, če:

1. bi bila plača sijajna;

Okrajna učiteljska društva in nabiralce naročnikov

za

Veliki ilustrovani

Učiteljski koledar za leto 1924

pozivamo, da 10. t. m. zanesljivo sporoče število izvodov, ki jih naročajo in natančen naslov, kamor naj se koledarji skupno pošljejo.

Apeliramo na okrajna učiteljska društva, da prevzamejo razpečavo koledarja, in da store vse, da se ga čimveč razpeča tudi v Sloveniji.

UJU je znižalo ceno na 15 Din, ker mu je ležeče tudi na moralnem uspehu, da se koledar čimbolj razširi med učiteljstvom. Pridobivajte naročnikov tudi v izvenučiteljskih krogih.

Najnujnejša naša naloga v sedanjosti je kulturno-pedagoško ujedinenje, Predpogoj temu je pa medsebojno spoznavanje: pedagoško, šolsko in prosvetno. In temu vzvišenemu cilju služi Učiteljski koledar v prvi vrsti. Ima pa tudi praktična navodila, ki jih mora poznati vsak učitelj.

Pokažimo, da smo zreli in vredni nositelji sedanje dobe!

Sporočite število izvodov, ki naj se pošljejo na naš naslov!

Denar pošijite skupno za vse izvode na Poverjeništvu UJU v Ljubljani, pod naslovom »Koledar«.

Zamudniki — zglasite se, zglasite se!

Poverjeništvu UJU v Ljubljani.

Splošne vesti.

— Nove plače in uvrstitev uradništva. Kakor poročajo listi, je ministrski svet odklonil zahtevo uradništva za predum na nove plače. Vlada misli na nov pravilnik o pobijanju draginje in na znižanje draginskih doklad. Vsi protesti organizacij ne pomagajo nič. Upoštevala je edino predloge uradniških organizacij za revizijo uvrstitve Uredbe po čl. 11. ur. zakona. Ugoditi meni tudi upokojencem in jim zvišati doklade.

— Blatenje učiteljskega stanu v »Prerodu«. Zadržna štev. »Preroda« blati na večih mestih s pavšalnimi navajanjimi učiteljski stan. Edin odgovor tovarišice in tovariši je ta, da list takoj vrnemo in odpovemo naročnino!

— Ljubljanske tovariše in one iz okolice ponovno opozarjamo na predavanje g. univ. prof. N. Radojčiča, o kulturnem proučevanju našega naroda, ki se vrši 8. t. m. (na praznik) ob 10. uri dopoldne v risalnici državne realke.

— »Zvonček«, dvojna številka (11. in 12.), je v tisku in izide v prihodnjih dneh. — Uprava.

— Nadučitelj Anton Petriček. Kakor smo že poročali, je bil naš tovariš Anton Petriček letos dekoriran z redom sv. Save radi svojih izrednih zaslug za hmeljar-

stvo. Naj tem povodom objavimo še kratko sličico o življenju tega zaslužnega moža tovarišem v spodbudo in vzgled.

Tovariš Petriček je rodem Savinjecan, po njegovih žilah pa se pretaka čista češka kri. Službuje, če se ne motimo, letos 46. leto, in sicer je deloval prvi dve leti v Vojniku pri Celju, od koder se je preselil v Žalec, kjer deluje z mladeniško čilostjo še danes. Na življenja potu je prišel v stik z dvema izrednima rodoljuboma, ki sta močno vplivala na njegov značaj in na njegovo poznejše delovanje: v Vojniku s tovarišem Brezovnikom, ki mu je bil vzor neizprosno narodnega učitelja in vzor tovarištvu, v Žalcu pa z očetom savinjskega hmeljarstva in slavnim narodnim prvoboriteljem Hausenbichlerjem, ki ga je kot svojega ljubljence navduševal za kmetijstvo in ga uvedel v hmeljarstvo.

Pri Celjskem učiteljskem društvu nahajamo Petrička že pred 45. leti kot tajnika, pozneje odbornika, eno leto tudi kot predsednika. Danes je društveni podpredsednik in še pri zadnjem zborovanju smo slišali iz njegovih ust lepo podavanje. Na žalski petrazrednici si je letos dodelil najvišji razred, vrh tega poučuje še na obrtni nadaljevalni šoli, katero vodi že mnogo let.

— Hmeljarskemu društvu in zadrugi Hmeljarna v Žalcu kakor tudi Kmetijski podružnici za Žalec in okolico je duša in

ker je takoj spoznal svojo negodnost, posebno glede znanja slovenščine — bil sem namreč nemško vzgojen — me je takoj zasidil v svoj vrtec in po očetovsko skrbel za moje nadaljno izobraževanje. V poletnem času sva pred poukom sedela na klopi pred staro šolo, se pogovarjala o pouku in pričakovala prihajajoče otroke. Brezovnik je imel navado, da so mu morali došli otroci podajati roko v pozdrav; za vsakega je imel prijazno besedo. Po končanem pouku me je pa Brezovnik vodil po rajsko lepi vojniški okoličini in mi glede domoznanskega pouka razkazoval to in drugo. Na Brezovnikovo stanovanje sem vsak dan zahajal, kjer mi je kazal prelepo knjižnico, me seznanjal s slovensko literaturo in mi nudil koristno čtivo. Kazal mi je tudi vestno sestavljene in snažno prepisane preparacije za pouk. Reči moram, da v celi dobi svojega službovanja nisem našel tako vestnega in pridnega učitelja. Posnemal sem ga, vendar daleko ne dosegel.

Brezovnik je spisal tudi knjige za mladino in odrasle. (»Zvonček« — zbirka najlepših slovenskih pesmi za otroke, »Šaljivega Slovenca« — »Zabavnik« — »Zakaj? Zato!« i. dr.). Dopisoval je Vrtec, »Popotniku«, »Slov. Narodu« in drugim časopisom ter se začetkomu podpisoval: T. B. H., t. j. Tone Brezovnik Hanžičev (njegovo domače ime). Bil je Brezovnik tudi hud in duhovit kritik; prečital mi je, predno je izročil javnosti, mar-

sikatero sarkastično zafrkacijo javljenih nazorov, referatov in člankov raznih tovarišev.

Brezovnik je bil tudi prav rad dobre volje ter je umel navdušeno govoriti.

Učiteljstvo na Vojniški šoli je živelo v najlepši slogi. Takratni nadučitelj Franc Kupnik je bil sicer nemškega mišljenja, vendar je bil najboljši tovariš ter je Brezovnika zbog njegovih duševnih vrlin visoko čislal. Mene so takoj po prihodu v Vojnik sprejeli v svojo sredo, v katero je zahajal tudi frankolovski nadučitelj, blagi Filip Koderman. Z Brezovnikom sva takoj prvi dan sklenila pobratimstvo. Kako pa sem se začudil, ko sta mi oba imenovana nadučitelja pri prvi priliki v veseli družbi ponudila bratovščino. Tako lepega in iskrenega tovarištva, kakršnega sem bil deležen na vojniški šoli, nisem več našel v poteku svojega službovanja. Kako lepo je vendar bilo! —

Brezovnik je uprizoril tudi prvi nasok na »Cillier Lehrerverein«; posledica tega je bila, da so se mestni učitelji ločili od okoliških ter ustanovili novo društvo. Okrajni zastop Celje je izvolil Brezovnika članom okrajnega šolskega sveta Celje ter je on kot takšen začel pisati sejne zapiske v slovenskem jeziku.

Ko je zastopnik učiteljstva v okrajnem šolskem svetu, tov. Koderman stopil v pokoj, izvolili smo si učitelja na njegovo mesto tov. Brezovnika — pa glej! — deželni šolski svet njegove izvolitve ni po-

trdil ter razpisal novo volitev. Na poziv podpisanega smo Brezovnika drugič izvolili skoro enoglasno svojim zastopnikom — a tudi ta izvolitev ni bila potrjena. Posledica učiteljske discipline je bila, da je dobilo vse učiteljstvo po okrajnem glavarju Wagnerju u k o r deželnega šolskega sveta. Zastopnikom učiteljstva je bil potem izvoljen Brezovnikov učenec in tovariš A. P.

Ker je bil Brezovnik idealen učitelj, ves navdušen za svoj lepi poklic, je bil ves čas svojega aktivnega učiteljstva dika in ponos našega stanu. Kot dolgoletni predsednik celjskega učiteljskega društva je storil vse v njegov prosep. Največ podavanj pri zborovanjih je imel Brezovnik. Ko je stopil Brezovnik v pokoj, je bil imenovan častnim članom celjskega učiteljskega društva.

Brezovnik je prvi začel rabiti slovenščino pri uradnih učiteljskih konferencah — pogumnejši smo mu sledili — strahopetneži pa ne. Značilno pri teh konferencah je bilo tole: Ko je predsednik klical imena in konstatiral navzočnost, se je Brezovnikova stranka odzvala z glasnim »t u k a j!« — druga pa s pohlevnim »hier!« Število »tukaj« je raslo od leta do leta, kar nam je bilo v posebno zadoščenje.

Brezovnik je bil pa tudi navdušen narodnjak, ki je iskreno ljubil lepo svojo domovino in prelepi svoj materin jezik, ki ga je gojil in negoval, kakor malokdo.

Govoril ni le v šoli, nego tudi izven šole najlepšo slovenščino ter to zahteval tudi od izročene mu mladine. Vojniški Nemci so ga začetkoma zasmehovali — a kmalu so se ga začeli bati. Brezovnik jim je s svojo inteligenco, s svojim močnim nastopom imponiral! — Pa vsaj Brezovnik ni bil kak »Deutschenfresser«, kakor so ga imenovali — ne! — on je celo rad nemški govoril, pa le v izključno nemški družbi; pač pa je Brezovnik vselej in povsod zahteval za slovenski jezik istih pravic, katere je užival nemški.

Brezovnikove zasluge na gospodarskem polju so pa priobčili politični listi.

Tebe, dragi Brezovnik ni več v naši sredi, vendar živi Tvoj duh med nami učitelji; bodi, da bi med mlajšim učiteljstvom našel mnogo posnemovalcev v prid milemu narodu in v dobrobit prelepe naše očetnjave.

Anton Brezovnik je bil rojen dne 30. maja 1853 leta v Vrhah blizu Slovenjgradca, v osnovno šolo je hodil v Slovenjgradcu, potem obiskoval celjsko gimnazijo (7 let) in se udeležil enoletnega učiteljskega tečaja na učiteljski v Gradcu; služboval je v Pušcavi, v Framu in Vojniku.

Anton Petriček.

delavni tajnik ves čas, kar obstojajo. Njegove zasluge za razvoj kmetijstva v Savinjski dolini, posebno pa za povzdigo hmeljarstva so neprecenljive. Nešteta so poučna zborovanja o hmeljarstvu in drugih poljedelskih panogah, ki jih je priredil in jih prireja Petriček zdaj tu, zdaj tam. Pri njegovem pouku mu hodijo v prilog obilne izkušnje, ki si jih je pridobil povodom raznih poučnih potovanj po Češkem in v Nemčiji. Njegovo ime je popularno in v zadnji savinjski sezoni izpreminja njegova pisarna v pravi posredovalni urad. Obratci, hmeljarji, hmeljski kupci in prekupci si podajajo kljuko, brzojavke prihajajo in odhajajo. Milijoni začno leteti v žepe hmeljarjev, neumorni Petriček pa odhaja praznih rok. No, letos je prišlo malo zadoščenje za Najvišjim odlikovanjem. Sličica bi bila pomanjkljiva, če bi ne omenili Petričkove neizmerne ljubezni do narave. »Narava je lepa, bogata, radodarna, nikoli ne laže,« tako nekako ga slišimo večkrat modrovati. Pozimi, je najmanj že ob petih pri pisalni mizi, poleti nikoli ne zamudi jutranje zarje. Po storjenem delu pa haid v naravo, da se »spočije«, kakor sam pravi. Izprehod v Celje, 8 km tja in 8 km nazaj, ga približno toliko utruja, kakor n. pr. ljubljansko gospodo, če šeta parkrat po Zvezdi gor in dol. Zunaj v božji naravi se mu lice vedno smehlja. Zapreti mu pot v naravo, bi se reklo zapreti slavčka v kletko; kajti naš Petriček ima navzlic svoji dušni in telesni jakosti kaj nežno ubrane srčne strune. Takšen je naš Petriček. Če bi ga danes zmanjkalo, bi nastale velike vrzeli, ki bi se jih ne dalo lahko zamašiti; zato pa naj tovariša Petrička Bog ohrani še mnogo let!

— **Solzo hvalečnosti na grob Antona Brezovnika** naj potočim. V letih 1874. do 1878. smo imeli na Štajerskem svoje »Učiteljsko društvo za slovenski Štajer«, ki je imelo svoje glasilo »Slovenski učitelj«. Med najboljšimi pospeševalci društva in lista je bil pokojni tovariš. Društvo je imelo sedež v oddaljenem Ljutomeru, a zborovalo je v Mariboru, Celju, Ptuj in naposled leta 1877. je imelo zadnji občni zbor doma v Ljutomeru. Prvi trije občni zbori so bili obilno obiskovani, na zadnjem občnem zboru so bili pa sami domačini; od zunanjih tovarišev je bil došel edino le blagi tovariš Anton Brezovnik, ki je prišel od daleč, in sicer peš od Ormoža do Ljutomera. Tako je bil zvest, tako navdušen za učiteljski stan, za slovensko učiteljsko društvo. I. L.

— **Stritar na mrtvaškem odru.** Kakor smo že poročali, je napravil g. akad. slikar Fran Sterle sliko pesnika Stritarja na mrtvaškem odru. Slika je lepo uspela in je razstavljena v izloženem oknu tvrde Gričar & Mejač v Ljubljani, v Šelenburgovi ulici. Tu je tudi izložena mrtvaška maska pesnikova, ki jo je posnel g. akad. kipar Kos in ki je prav dobro uspela.

— **Desetletnico mature** praznujejo maturantje in maturantje ljubljanskega učiteljskega društva iz leta 1913. v smislu dogovora dne 29. decembra t. l. Sestanemo se ob 4. uri popoldne v kmečki sobi hotela »Tivoli« v Ljubljani. Gostje, zlasti tovarišice in tovariši iz prejšnjega in naslednjega letnika bodo dobrodošli. — Likozarjeva, Erjavce, Kovač.

— **V zadevi upokojujencev iz l. 1919.**, to je onih, ki so bili med 23. julijem in 1. decembrom popolnoma protizakonito s kronsko temeljno pokojnino upokojeni, se je obrnilo UJU poverj. Ljubljana na narodnega poslanca prof. Jos. Reisneja v Beogradu, da stavi v narodni skupščini interpelacijo na g. finančnega ministra, da se že končno reši ta zadeva, ki se že vleče nad 4 leta. Upajmo, da ne bo ta zadnji korak, ki smo ga mogli še podvzeti, brezuspešen. Toliko v vednost vsem prizadetim.

— **kg Pozor, učitelji-zadruharji.** Z ozirom na poziv v zadevi pospeševanja združništva (gl. »Tovariš« 48.), si dovoljujemo tovariše opozoriti na svojo knjigo »Jugoslovanski posojilničar in zadruhar«, ki jej za učitelje ceno znižamo od 20 Din na 15 Din. — Ivan Lapajne, ravnatelj v pok. v Krškem.

— **Zaščita zanemarijene dece.** Ljudska visoka šola v Ljubljani. V nedeljo, dne 2. decembra se je vršila v zborni dvorani na univerzi peta prireditve Ljudske visoke šole. Predavala je gđc. A. Stebičeva o aktualni temi: Zaščita zanemarijene mladine. Predavateljica je orisala temne strani našega socialnega reda in dokazala, da je iskati največje zlo naše dobe v izčrpanosti etičnih sil in v pomanjkanju socialnega čuta za dolžnosti, ki bi jih moral vsakdo vršiti

po svojih močeh v interesu celokupne družbe. — Zlasti beda ter ž njo združeno pomanjkanje stanovanj z vsemi nevarnostmi in kvarnimi posledicami za etični razvoj in telesno rast, to je dvoje usodopolnih činiteljev, ob katerih raste bedni naraščanje našega naroda — naša sodobna zanemarjena mladina. K temu je še priseti pomanjkljivost naše mladinske zakonodaje in sodnijskega postopanja proti zanemarijeni mladini, ki se pregreši, večkrat nezavestno, proti obstoječemu pravnemu redu. Mesto skrbne vzgoje, ki naj navaja mlade ljudi k dobremu, se uvaja pri nas kazen, katera nikakor ne odgovarja zahtevkam po pravem izboljšanju mladih zločincev. Kot vzor, ki bi se v tem oziru dal uresničiti v gotovem obsegu tudi pri nas, je gđc. Stebičeva orisala Ameriški sistem mladinskih sodišč, mladinskega skrbstva in prizadevanja za vzgojo zanemarijene in izprijene mladine. Obširno in nazorno je poročala o otroških naselbinah in pravih poboljševalnicah v Ameriki. Konečno je predavateljica povdarjala nujno potrebo primerne ureditve in izpopolnitve naših mladinskih ustanov (poboljševalnic, mladinskih domov ter splošnih vzgojališč). Po prisrčnem podanem izčrpnem predavanju se je razvila zanimiva debata. V tej se je naglašala dalekosežnost pogubnih posledic alkoholizma, revščina naše dobe na pravih življenjskih silah in osvetlila pogubnost brezobzirnega strankarstva za naše javno življenje, ker se javnost niti v najnujnejših življenjskih zadevah ne more zediniti. Strani oseb, ki se udeležujejo že dolgo na karitativnem polju, se je podarjala potreba skupnega dela na poprišču vzgoje in varstva zanemarijene mladine, če jo hočemo rešiti narodu pred nadaljnjim propadanjem. Udeleženci so odobravali nadstrankarsko stališče Ljudske visoke šole, ki s svojim delom utira pot k složnemu sodelovanju vseh slojev pri reševanju vprašanj, ki so se dosedaj bodisi prezirala, bodisi presojala le z vidikov ozkosrčne strankarske politike in kojih rešitev tvori predpogoj sanacije sedanjih obupnih socialnih razmer in zdravemu razvoju naroda.

Naša kulturna organizacija.

PED. DID. KROŽEK V MARIBORU.

Ped. did. krožek v Mariboru si je stavil kot prvo točko letošnjega programa, da prouči v »delovnem združenju« kot v širšem krožku problem »delovne šole«.

Tu »šola učilnica«, tam »delovna šola« in »produktivna šola«, pa še »rokovatvorni pouk«. Na eni strani vaja spomina, na drugi vaja duha, na tretji vzgoja — vaja roke. O vsem pa kupe literature in vsak hvali svoje. Resnično pravi Gordijski voz, ki mu želi naše učiteljstvo priti do dna, ne oziraje se na to ali podira tradicije ali pa ruši moderno in hipermoderno. Ob vseh teh pojmihi pa ne smemo izgubiti iz vida, da stopi v ospredje »vzgoja«, ki je ne sme prezreti ne ta in ne ona šola.

Prvo predavanje v tem smislu, ki ga je učiteljstvo kljub slabemu vremenu posetilo v prav lepem številu, je bilo 24. t. m. Predaval je g. nadzornik Lichtenwallner: Bistvo in pomen delovne šole in pot do njenega uresničenja. V dveh zaporednih večerih je podal g. nadzornik z vso temeljito preizkušenojo neprestano napredujočega šolnika svoj referat, ki bo gotovo žel dober sad.

Ferijalni Savez učiteljstva.

— f III. okrožnica okraj. poverjenišva F. S. v Ljubljani vsem P. F. S. v Sloveniji. Dne 1. novembra se je vršil I. P. kraj. zbor F. S. v Ljubljani. Poročila delegatov so pokazala, da se podružnice krepko obnavljajo — članstvo znaša ob vpisu preko 700. Proračun računa z 2000 člani. Inventura pokraj. fonda kaže Din 5119.35 čistega premoženja. Temeljni del proračuna ima viro v 10%, ki jih morajo P. F. S. plačevati od vseh dohodkov razen od članarine, dalje v 25% od nabiralnih akcij in cvetličnih dnevo in končno v izrednih dohodkih, kar vse služi v kritje stroškov za ferijalne naprave. Dohodki upravnega dela v proračunu so 40% del od čl. priloga, iz česar izključno se morajo kriti upravni stroški in honorar pokraj. poverj. Zbor se je odločil za pokraj. poverjenišvo, dosedanjemu pokraj. poverj. tov. Mačku je bil dodeljen sorset iz tov. g. prof. Lapajne, učitelja Sl. Mrovljeta in Sl. Fajdige. Izglasovano so bile resolucije, ki zahtevajo v glavnem: 1. Predajo zadeve g. dr. J. Novaka — Savez. Sudu. 2. Ugodno rešitev učiteljskega

vprašanja in Dač. legitimacije tekom enega meseca. 3. Celotno poslovanje z denarjem gre preko pokr. pov. — Končno je usmeril P. Z. delovanje in ideje F. S. v Sloveniji. Opozarjamo P. F. S., da je Centrala popolnoma prenehala delovati s P. F. S. Vsa roba od markic pa do čl. iz. in znakov se naroča pri pokraj. poverj. in jo je treba po dospelku takoj plačati. Opozarjam Vas, da bodo znanprej okrožnice Centrale odpadle; zato vestno prečitajte vsako številko »Glasnika«, da se izognete negotovostim in povpraševanju. V dopisu z dne 17. novembra mi dovoljuje Centrala tajništvo uporabo svojega lokala. Tako poslujem sedaj v areni »Narodnega doma«, dnevno od 2.—4. ure, razen ob sredah in nedeljah, kar naj predvsem ljublj. P. F. S. upoštevajo.

Pošto pa dostavljajte na: Gospodstva cesta 10, I. nadstr. in ne več na Akademski kolegij.

Z ozirom nas klep P. Z. podajam načrt poslovanja P. F. S. s Pokraj. poverjenišvom F. S.:

I. Ustmeno: P. F. S. naj mi omogočijo pogost obisk odborovih sej. Če je to zvezano s stroški, in me je P. F. S. pozvala sama, mora ona iste kriti. Če pa posetim P. F. S. službeno, a neabljen, naj P. F. S. po možnosti deli stroške.

II. Pismo: a) P. F. S. so dolžne, da pošiljajo vse vloge in dopise, namenjene javnim oblastem, preje P. pov. v overilo in pregled, to pa, da se izognemo slučajnim kolidacijam. b) Pokr. pov. mora biti obveščeno o vseh važnih zadevah po P. F. S. Na dopise naj obe stranki redno odgovarjate; vendar pa P. pov. ni dolžno odgovoriti na sleherni dopis, če misli odgovoriti kolektivno oziroma v okrožnici. c) Vsa roba se naroča potom ponudbenih listov in jo je treba takoj po dospelku plačati. Višino salda tekočega računa, med P. F. S. in P. P. določa pogodba.

III. Pokraj. poverj. soddločuje v sporih na P. F. S. in kot prva inštanca odloča v sporih med P. F. S.

IV. Pokraj. poverj. razpolaga z delavno močjo P. P. S.

Gotovina pokraj. fonda se je skrčila na minimum radi odplačevanja dolga P. F. S. Centrali. Zato sem prisiljen naročiti čl. iz. in ostalo posamič na podlagi podružničnih naročil. S tem pa se čas med dospelkom in naročilom podvoji z ozirom na lansko leto. Če hočete, da bo P. P. moglo točno poslovati, omogočite mu nabaviti si zaloge, to je, plačajte dolgeve in po možnosti pošljite predum za robo, za katero je izvidno, da jo bo treba pri P. P. naročiti. Opozarjam, da Centrala ne bo overjala čl. iz., če ne boste z njimi vred poslali pripadajoči čl. prilog.

Red za red. v tem geslu pošilja ferijalni pozdrav Maček Viktor.

Predavanja in poročila pri društvih.

— s Slovenigraško učiteljsko društvo, 18. oktobra 1923 v Slovenjgradcu. Od 34 članov, navzočih 28.

O dr. Žgečevi brošuri, predaval tov. Šerbec.

O pokrajinski skupščini UJU, poročal tov. Vrečko.

O uporabnem računstvu na višji stopnji, predaval tov. Kaifou.

— s Učiteljsko društvo za litjski okraj, 3. novembra 1923. Izmed 74 članov navzočih nad 34.

1. O dr. Žgečevi brošuri, poročal tov. Janko Levstik.

2. Pokrajinska skupščina v Ptuj, poročala tov. J. Čuček - Kleinmayerjeva.

3. Utisi iz učiteljskega kongresa v Ljubljani, poročal tov. Josip Vrbič.

4. »Iz mojega ujetništva« z ozirom na razmere in težave osnovnošolskega učiteljstva v Rusiji ob preobratu, poročal tov. Iv. Gabrovšek.

Slovenska Šolska Matica.

— šm »Slovenska Šolska Matica« — poverjenišvo za Ljubljano, naproša vsa p. n. šolska vodstva in cenj. učiteljstvo, da vpošljejo nabiralne pole s članarino vred. Članarina za leto 1923. znaša 20 Din. Kdor še ni plačal, naj to nemudoma stori.

Poverjenik. — Poverjeniki Slov. Šolske Matice pošljite članske izkaznice do 10. decembra!

Blagajnik.

Književnost in umetnost.

Nove knjige in druge publikacije.

— kpl. Etika, dr. Fr. Veber, izr. prof. filozofije na univerzi v Ljubljani. Prvi izkus eksaktne logike nagonske pameti.

Cena 120 Din. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

— kpl. Mejaši. Povest iz davnih dni. Odrasli mladini napisala Ilka Waštetova. Cena vezani knjigi 25 Din. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. (O knjigi še izpregovorimo).

Naše narodno prosvetno delo.

Izšel je prvi zvezek knjižnice

„Šolski oder“

z originalno naslovno stranjo, ki obsega dvoje otroških iger:

JOS. KORBAN: Povodni mož, igrice za mladino v 3 dejanjih, in

FR. L.: Božična pravljica, igra za otroke v 3 slikah.

Cena zvezku Din 5.—.

Izdal narodno-prosvetni odsek Pov. UJU v Ljubljani. Založila Učiteljska tiskarna.

Napevi k obem igram so izšli posebe.

Naroča se v knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Opozarjamo na današnji oglas „Božična in novoletna darila.“

Šolski odri in pevski zbori.

— po Krško. Na osnovni šoli se je vršila proslava 5. obletnice narodnega ujedinenja na prav slovesen način. Po slavnostnem nagovoru učenke 5. razreda je sledil bogat spored deklamacij, pevskih točk in govorov učencev vseh razredov. Slavnosti so prisostvovali člani krajnega in okrajnega šolskega sveta, zastopniki uradov in mnogo občinstva in tako skupno z deco proslavili naš največji narodni praznik. Spored slavnosti je bil: 1. Ob 5. obletnici našega ujedinenja (5. r.). 2. Bože pravde. 3. a) T. Gaspari: Naš dan. (1. razr.). b) J. Leban: Jugoslovanska. (4. razr.). c) Mali Jugoslovani. (1. razr.). d) Č. I.-Gradnik: Molitev naše male Danice. (2. razr.). 4. Naše trobojnice. (1. r.). 5. Naš narodni praznik. (3. razr.). 6. Domovina. (3. r.). 7. a) Samo, prvi slovenski kralj. (4. razr.). b) S. Jenko: Samo. (4. razr.). 8. Vsi moramo delati. (4. razr.). 9. Šopek slov. hrv. in srbskih dečjih pesmi. (poje 5. razr.). 10. Na Sveti Gori pri Gorici. (5. razr.). 11. J. Bekš: Ob krstu našega prestolonaslednika. (5. razred). 12. Molitev za slovanski rod. (Poje 4. in 5. razr.).

Šolska ljudska predavanja.

— pp Loče pri Konjicah. 18. t. m. je bil v Ločah dobro obiskan roditeljski sestanek — prvi na tej šoli. Predaval je nadučitelj Janko Kržič o »pomenu roditeljskih sestankov in važnosti stika šole z domom«.

Ob

Stritarjevi smrti!

Vsem šolam priporočamo v nakup:

JOSIP STRITAR:

Izbrani spisi za mladino.

Elegantno vezana knjiga po 60 Din.

PROF. A. KOŽELJ:

SLIKA JOSIPA STRITARJA.

Dvobarvni tisk; 61,5×47,5 cm;

izvod po 10 Din.

Naročila izvršuje:

Učiteljska knjigarna, Ljubljana

Naša gospodarska organizacija.

— g Ganglov kamen za učiteljski konvikt. Učiteljstvo III. deklške osnovne šole v Ljubljani 100 Din. Učiteljski zbor v Šmartnem pod Šmarno goro 140 Din. — Skupaj 240 Din. Živele darovalke! Hvala!

— Jak. Dimnik, blagajnik. — g Učiteljsko dom v Mariboru. Članarina: Učiteljsko društvo v Murski Soboti 600 Din. — Za Ganglov kamen so darovali: Porekar Ante, nadučitelj, Po-